

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

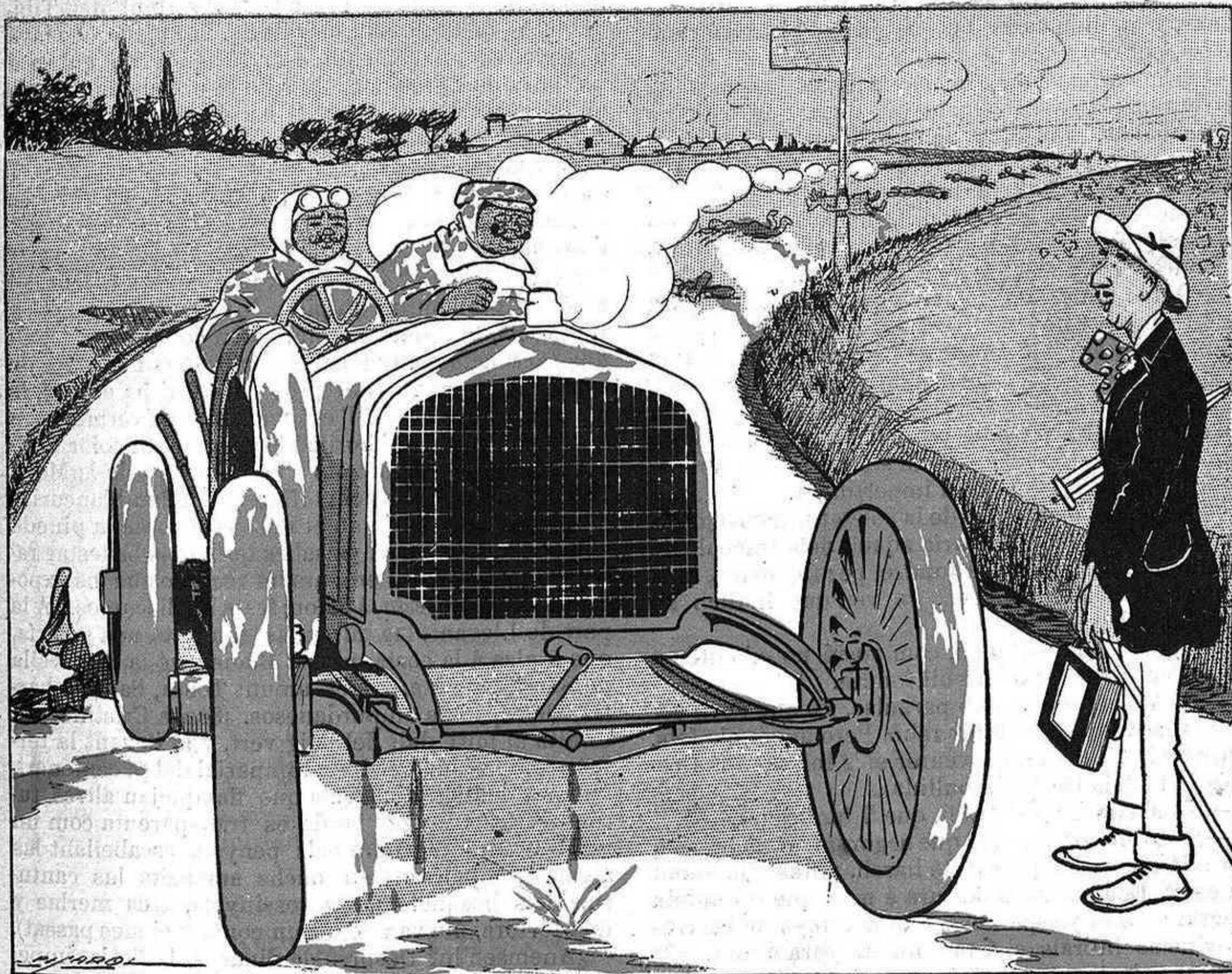
PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

PINTURA ECONÓMICA

—¡Ayay!... ¿No era blanch aquest automòvil?
—Donchs ja ho veus. Quinze minuts de carrera, á rahó de 60 kilòmetros per hora, me l' han pintat de vermell.

BALCÓNS QUE DONAN A MAR

CONVERSAN amarats de la quietut del cap-al-tart, propicia á las confidencias; confosas las fesomias á la clarètat tèrbola barrejada de resplandors ponentinas que s'apagan y de reverberacions dels fanals encesos. Devant del balcó una fumerada negra inmòvil penja del cel com una mantellina de dol. Han tombat la quarentena: ell, una mica passadot, ab la cara aturada d'un que ja ha tornat de tot arreu; ella, rossa artificialment brunyida, va desfentse cotilla avall, desesperant á la modista que á cada cos que li talla troba més buyt el tors y més plena la cintura. Tallan la tebió sossegada ratxas de frescor, y llampegan arrencias de tant en tant als ulls foscos de tots dos.

ELL:—¿Cóm va aqueixa migranya?.. ¿Passa, passa?

ELLA:—Dona toms. Es una coseta pesanta com una goteta d'argent-viu, que no's pot parar. No'm fa més que una mena d'angunia, gens dolorosa. Deixemhó estar.

—No; no s'ha de deixar estar. Vosté necessita normalisarse, sortir d'aqueixa reclusió á ciutat.

—Pero, si me'n vaig á fora cada estiu, y molts días de festa.

—Se'n va á fora, emportantse'n la presó al tranvía, al cotxe, al tren, al Tibidabo, á la colonia estiuença; tractantse ab la mateixa gent, fent lo mateix que aquí. Jo vull dir sortir més enfora: al bosch, á la montanya; vull dir assoleyarse, jaure á terra, caminar, y no dich corre, porque ja'ns hi cansaríam massa, per desgracia nostra.

—Si'm cansaria ó no'm cansaria, es lo que s'ha de veure... ¡Ay, ay!... ¡Qualsevol diria que estich á las acaballas, sentint á aqueix home mal educat! ¿No veu, desgraciat, que perdrá'l plet, si se'l defensa tan malament? Per més que ja'l té ben perdut. No'm tempta pas fer de conill, rostos amunt. Hi estich molt bé á la presó. Quan sigui vella, ja hi aniré á pendre'l sol y á seure sota'ls arbres!...

—¡Quína blasfemia! ¡Quan sigui vellal... El sol y els arbres llavoras no li dirán res. Avuy, encare l'amanyagarán, li aixamplarán el pit, li donarán la conciencia—potser la ilusió—de benestar y de forsa. Y si'ls hi porta un gra de felicitat, li multiplicarán miraculosament. Suposém que, aixís com s'está ara sola ab mí, s'está sola ab algún altre, y no tan serena.

—Suposemho, y no sigui impertinent.

—Donchs el sentiment de la soletat inmensa d'un paisatge triat, li concentraría aquell dols trasbals de l'ànima, com si s'anés á fondre per moments, anegada en delicias inefables... Ja veu que li dich ab cuidado, ¿eh?

—Sí, pero no l'entench, com vosté no m'entén á mí. Jo vull bullir, no'm vull fondre.

—No'ns enteném,... ab paraulas. Es que dech ser un mal advocat, deu tenir rahó. Pero aném als fets. ¿Provemho? ¿Provém á veurer si's fon ab mí? Després ja la deixaré fer la bullida...

—No s'enfilí, no s'enfilí, que'l farà caure.

—¿Provemho? veurá lo que segurament no ha vist, per allá ahont ha passat de llarch, y fins allá ahont ha estat. Ens posarém de cara á mar, que infundeix alegría y amor y esperansa. La Catalunya de las tres provincias litorals s'está tota de cara á mar. Els nostres paisatges son balcóns que donan á mar. Marjadas floridas y blavors d'horitzó; vetaquí la terra nostra. A las planurias altas de dins d'Espanya,

tancadas per las serras ermas, l'esperit s'encongeix entre mitj de pinedas y d'alzinars perennement verts; paisatges inmutables, encare més tristos quant están despullats d'arbres. Els nostres viuen, de las vidas renovadas cad'any á las plantas que floreixen y s'assecan, de l'agitació infatigable de la mar que'ns obra camins infinits.

—¡L'alegría de la mar! De molt aprop, juganthe me l'ha donada.

—Y de lluny, y de lluny; sino que li ha infiltrada sense fer soroll. ¡Quína potencia de sugestió no ha de tenir si ella ens ha fet, si som seus com ella es la mar nostra! Fà molts milers d'anys que ens la mirém; d'ensá que'ls primers homes mediterranis apilotavan els carrers titánichs de Tarragona; quant ens portava las naus d'Orient, de Grecia y de Roma, quant se'ns enduya cap á las terras levantinas. L'han mirada conquistadors y marxants, fugitius y enamorats. Y ens la mirarém nosaltres dos d'una balconada maravillosa, si li plau. No anirém als cims, ara com ara, ni als plans conreuhats del Ampurdá, del Vallés, del Llobregat y del camp de Tarragona. Ens quedarém ben á la vora, porque no s'hi trobi tan extranya.

—¿A la vora de Barcelona?

—Oh, no caldría allunyarsen, pera trobar sino balcóns, finestras bonicas que donan á mar, fora de la presencia de la ciutat emboyrada per l'alé brut de las casas y de las fábricas. Tocant als funiculars y á las carreteras, se retorsan caminets ombrívols dins de paisatges graciosos, ab la mar al fons de las fondaladas verdas; y á cada revolta del corriol, el quadro es diferent com quí va de Vallvidrera á Santa Creu d'Olorde; com encare més dins de poblats, la dressera de can Gomis á mitja vertent del Tibidabo. Y, una miqueta més lluny, la pujada de Gavá á Begas es un'esplendidesa. Ningú diria qu'es á un'hora de Barcelona, dins de la pineda encatificada ab la maravillosa florida de las ginesteras qu'ataphidas fan l'ofrena de las papallonas d'or á la punta dels vímets, extesas per kilómetros saturantvos d'olor melosa. Son finestras, no balcóns. Jo vull que aném á una miranda ahont se juntin el bosch y l'aygua.

¿Aném á Salou? Cap á Llevant, ampara la pau del golf un promontori ab pins, invadit per las arenas voladoras, tan finas que lluheixen com una seda, ab uns sacsonets menudíssims que li donan reflexos de *moiré*. A la punta del promontori hi ha el faro, la mar clara devant, y á l'esquerra la proa vermellenca de Tarragona, y á l'horitzó la serra d'un color trencat d'hortensia rematada á la montanya de la Mola. Las onadas amplas del golf descapdellan blancurias d'escuma á la platja ab el noble fondo de la pineda vella de Vilafortuny. ¡Si sabés quín dols benestar rabeja el panoramal Pero, ara'm recordo que'ns exposém á trobarhi festa, á Salou; festa ab discursos... A la part de Llevant, las mirandas fan tota una galería, que s'alsa á la costa, passat Blanes, vé la maravella de Santa Cristina; y més amunt Tossa, Sant Sebastiá, els espadats ampurdanesos. ¡Santa Cristina! La ermita al mitj, dalt del puig vert, y al devant la terrassa ombrejada pel dosser imperial del pí centenari, demunt mateix de la cala que flanquejan altres turóns verts. L'aygua verda es transparenta com un vidre y salta joganera pels penyals escabellant las algas, acompanyant ab ronchs amansits las canturias dels bosquets (onze rossinyols, tres merlas y una tórtora, me van donar un concert el mes passat).

¿Anemsen'hi? Després de dinar á la llotja imperial, jo m'ajeuré á sota d'un pí, á la devallada que porta á la platja. Vosté s'assentarà arrimada á la soca, y'm deixarà posar el cap á la falda. Oh, no

TRABALL PERDU7

—¡Tornemse'n al llit!... Pesí á las nostras pregarías, als nostres novenaris y á las nostras suscripcions, el pobre Sanllehy se 'n ha anat de bigotis.

pesa gayre més que 'l gat estarrufat que ara dorm al sofá... Y ja 'm sabrá dir quan torném si bull ó no. Y si no m' ho vol contar á mí, contiú á qui vulgui...
¿Cóm va aqueixa migranya?

—Me sembla que 'n tinch una mica més.

TULP

LAS NOSTRAS FESTAS

—¡Ave María Puríssimal
—¡Holal!... ¿Tú per aquí?—

Es en Llorens, el gran Llorens, el pagés més ingenuo y trempat, que ha produhit la terra catalana.

—¿Quíns vents t' han portat per aquests andurrials?

—Vinch per aixó, per las festas.—

Sincerament sorprés, me quedo mirantme'l.

—¿Festas?... ¿Quínas festas vols dir?

—Las que ara com ara están fentse á Barcelona... ¿Tan atrassat de noticias está?... Al poble, encare que pagesos, ho sabém tot.

—¿Y qué sabeu?

—Que aquí, ab motíu del cinquantenari dels Jochs Florals y del seté centenari del rey don Jaume, s' están celebrant una barbaritat de festas de carácter popular.

—Vajal!... Ja t' has deixat... alló, lo que vosaltres ne diheu pendre 'l número.

—¿Jo?... No m' he deixat pendre res. Ab els meus propis ulls vareig veure 'l programa, y en ell hi figuran una pila de diversions que han de durar molts días.—

La hermosa naturalitat ab que 'l pobre foraster s' explica arriba á conmourer'm. ¡Quánts n' hi haurá hagut que confiant, com ell, ab el programa, s' haurán deixat caure á Barcelona, pensant que aquí hi anava á succehir qui sab qué!...

—Llorens, tú sabs el vent, pero no sabs el torrent. Dels programas de festas no hi ha que ferne massa cabal. Aixó de las festas es com la gloria del cel: á desitjarla son molts, pero á conseguirla, ¡qué pochi els que hi arriban!... ¿No us ho ha dit may el rector?

—Déxil estar el rector, que aquí las potestats de la Iglesia no hi tenen res que veure. La qüestió son las festas. ¿Es cert que á Barcelona se n' han fet?

¿Es cert que se 'n fan?...

—Formulada la pregunta d' aquesta manera, haig de contestarte que sí.

—¡Y donchs!

—¿Y donchs, qué?

—Que venint, no he fet tan gran disbarat com vosté suposa.

—Sí que l' has fet. O si no, respónme: ¿Tú ets autor concurrent als Jochs Florals?

—No.

—¿Tú tens globo?

—No.

—¿Tens automòvil?

—No.

—¿Tens trenta ó quaranta duros per anar á Salou y á Mallorca?

—No.

—Donchs... vet'aquí que 'l programa de las festas commemorativas es pera tú lletra morta. Repással bé y veurás que en realitat ningú s' ha recordat del pobre Llorens per res. Ni 'ls Jochs Florals s' han fet per tú, ni 'l concurs de globos, ni las carreras d' automòvils, ni la excursió á las islas Balears...

—Pero ¿no deyan que la cosa 's feya pel poble?...

—Aixó sempre 's diu, pero no es veritat. Al poble, en el ram de festas populars, no més li deixan intervenir un moment.

—¿Quín?

—Quan arriba l' hora de pagar els gastos.—

En Llorens, al sentir aixó, 's posa á riure.

Fa bé, en mitj de tot. ¡Ditxós ell, que s' ho sab pendre d' aquest modol!...

MATÍAS BONAFÉ

*
*
*

L' etzar avuy ha juntat
els meus llabis á ta boca
y un petó ferm y robust
ha esclatat ab só de gloria.

Y he recordat el primer
que Tristán va fer á Isolda,
el de Des Grioux á Manón,
el de Werther á Carlota,
el de Julieta á Romeu...
y m' han semblat tots tan pobres,
tan raquítics, tan migrats,
al costat del petó nostre,

que, á dir la vritat, no entench
perque han passat á la Historia.

MAYET

UN «JAUMISTA» DE LA DRETA

P. JAROL

—Tú ets gloriós més que ningú;
tú ets l' únich que 'ns pot salvá...
Ja sabs que, per mí, no hi ha
altre Don Jaime que tú.

Ballaruga caritativa

¡Aleluya, tísichs de Barcelona,
aleluya!

A tothom li arriba la seva hora. No vull pas dir l' hora de morir-se, sino l' hora de la satisfacció, de la ditxa. Mentres els sabis estrangers s' entenen discutint si las vacas malaltas poden ó no poden trasmetre ab la llet la malaltia; mentres uns estudian la morfologia del *bacillus* y altres ensajan caldos y vacunas d' inmunisació, aquí, á Barcelona, —no en vá som gent práctica— resolém el problema sense tubos d' ensaig ni bestiolas experimentals.

¡Hurra pels de casa! La partida de defunció del microbi de Koch ha quedat extesa al *Mundial Palace*. No l' ha suscrita cap metje ni notari ab gargots ininteligibles. L' ha rubricada elegantment la nostra joventut daurada ab las sevas caritativas cabriolas.

Res hi ha al mon tant corprenedor com aqueix empelt de la Pietat ab la Elegancia. A la dansa guerrera, á la religiosa, á la patriótica, á la bucólica, á la sicalíptica hem d' afegirhi la modalitat caritativa. Ballar y aixugar llágrimas á l' hora; ballar y consolar al prohisme; ballar y curar tísichs, ¿volen res més hermós y més modernista?

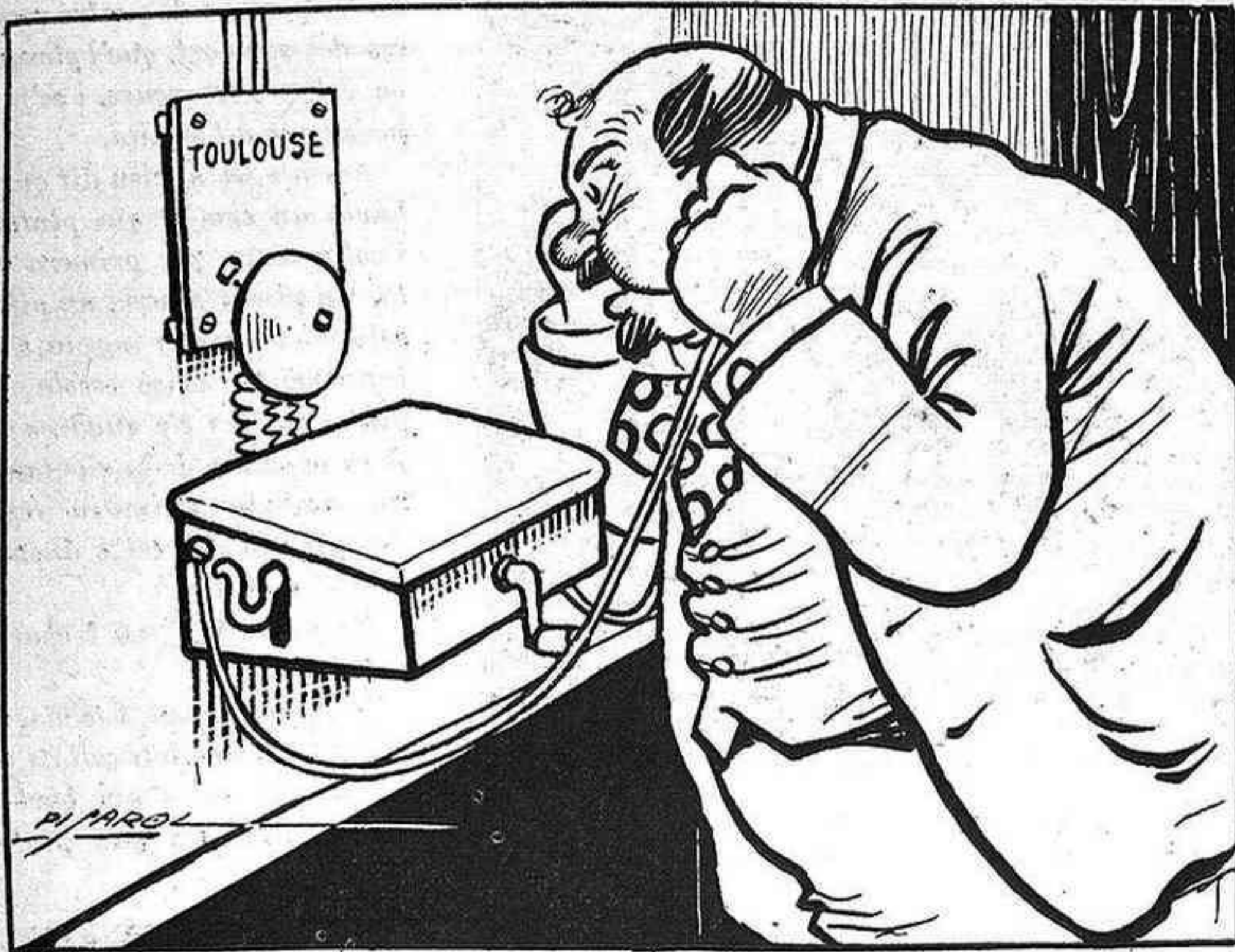
Sombras de Vicens de Paul, de Joan de Deu, de Carlos Borromeu y d' Isabel d' Hungría, desaparequeu ja de la nostra memoria. ¿Per qué heu passat la vida emporcantvos mans y robas entre leprosos y apesats, rebent malas bravadas y encomanantvos miseria y malalties, pera lograr un cel qu' assolirán els caritatius d' avuy día ab unas quantas ballarugas de Beneficencia? ¡Y després dirán que la Pietat no progressa!

Ja no ho diría avuy el P. Claret si fos víu:

—¡Oh, joven que vas bailando
que al infierno vas saltando!—

Avuy hauría d' aguantarse ó be anarse'n al *Mundial Palace* y exclamar:

L' OBSEQUI ALS TOLOSANS

—Dites vú al Ajuntament
que viendrons prochainement...

—¡Oh, joven que vas bailando
que al microbio vas matando!—

¿Que 'm diuhen, que seguiría anatematísant el ball? No ho creguin. Aquí tenen l' Eminentíssim, que si no ha concedit cent días d' indulgencia, quant menos no ha publicat cap Pastoral en contra. ¡Y aixó que 's tractava d' una reunió bisexual y d' una ensenyansa de geografia ab cada mostra d' hemisferis que un hom renegava de la neutralitat. Aném á dir que l' Eminentíssim també 'n forma part del Patronat antituberculós y 'l bisbe d' Eudoxia també hi remena quelcom. Y en essent de l' olla tot s' esplica: la intolerancia ha deguardarse pe 'ls contraris.

Lo que sí no m' explico com tractantse del tísichs, que reumejan tant sovint, no hi toqués la música de veterans. Y fins me penso que resultarà un acte contraproduhent, que molts dels joves balladors se tornarán tísichs d' aquella feta. Ab la promiscuació de sexes y certas vistas s' agafan uns acaloraments y unas costums que arriban á fer patir del pit.

Qui ha sigut un gran apóstol d' aqueixa festivitát, don Anastasi Monicaco, Vice-president de la Junta del gargall del Districte sisé, qu' ha arribat á afliuxar dugacentas endolas á benefici dels tísichs pobres. Ell podrá pujar ells lloguers de la finqueta dels carrer dels Cegos y de la casa de la Blanquería entaforant á pisos foscos, humits y empudegats unas quantas familias obreras porque s' espatlín la naturalesa dins d' aquellas cofurnas; pero ferse un fart de ballar éll, la dona, las fillas y las nebudas porque un tísich del Poble Sech pugua possehir una escupidera higiénica d' últim modelo, aixó ningú li quita.

Com don Crispí Rodolíns, que si be es cert que á las sevas botigas d' especier de-

pendencia y aprenents disfrutan d' escás jornal y 'ls mantenen d' arengadas rancias y monjetas corcadas, que dona lloch á que molts se ressentin de la caixa y treguin sanch per la boca, tant bon punt com ha sabut que 's feya un ball de beneficencia se li ha aixamplat el cor y la butxaca y cap al *Mundial Palace* faltan filántropos.

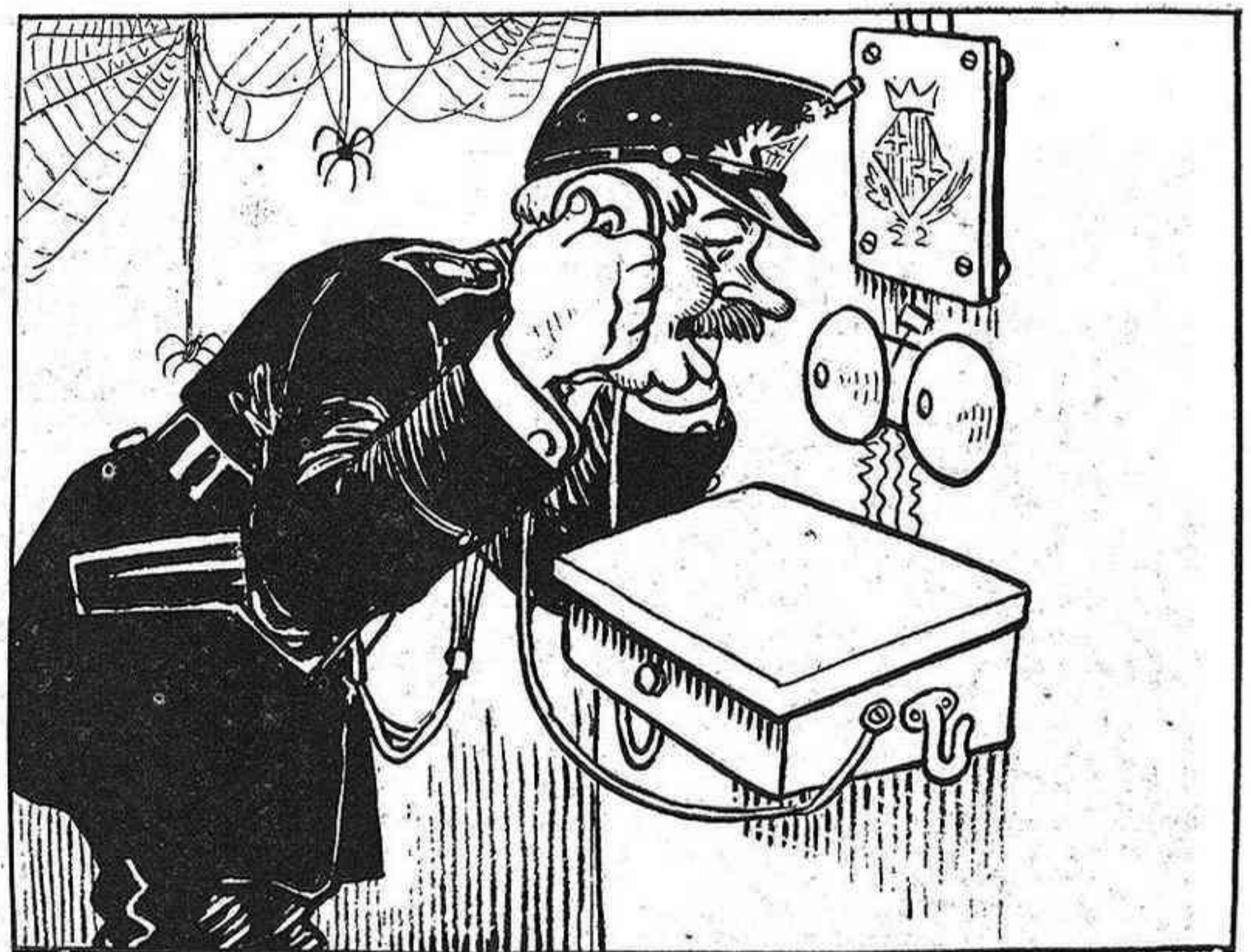
Y es trista cosa que 'ls criticóns y mofetas fassin riota de semblants solemnitats. Es tenir molt mal cor burlarse d' uns actes tant exemplars y caritatius. Lo que també es estrany que no se 'ls hi haja acudit fins are aquest remey pels pobres. Perque veraderament es d' una llógica elemental y aclaparadora. Per mica que 's racioni un hom hi cau desseguida. *Vamos* á veure ¿cóm t' ho farás pera aliviar la situació d' un germá teu que 'l tingas tísich y sense diners? Pues llogant una orquesta, agafant una dona y ¡vóltala Manela! Es vol cosa més práctica, més natural y més divertida. Y en resumidas *cuentas* dius al teu germá:—Mira, noy, m'

he fet un tip de valsos y cotillóns á la teva salut; he gastat cinquanta pessetas y pagat gastos encare te 'n quedan dos pera tú.—A veure ¿te dret á queixarse de la fraternitat l' afavorit?

Perque de tísichs se 'n curarán una pila d' ara en avant. Consultin las estadísticas del any vinent y compárinlas ab las del present. Prou la veurán desseguida la diferencia. Ey, m' ho penso. Perque si tants se 'n moren d' una manera com de l' altra, ¿á qué vindría tanta xirinola?

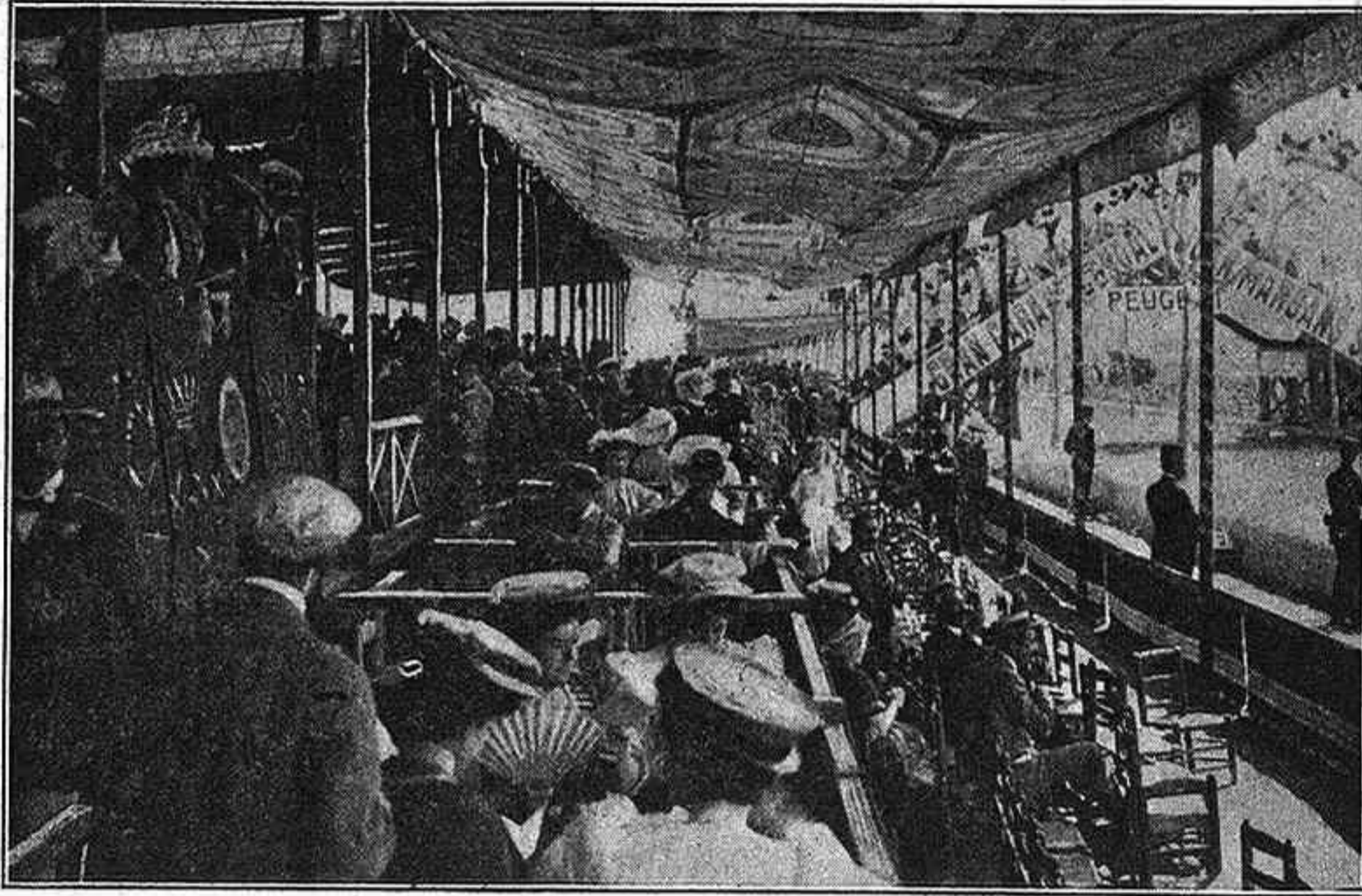
¡Hosanna als humanitaris adinerats de nostra terra!

KIKU KAMAMILLA

—*Mussiu*: Ja pueden vení,
que ja es fora Sanllehy.

À SITJES.—CARRERAS DE VOITURETTES (petits automòvils)

La tribuna.

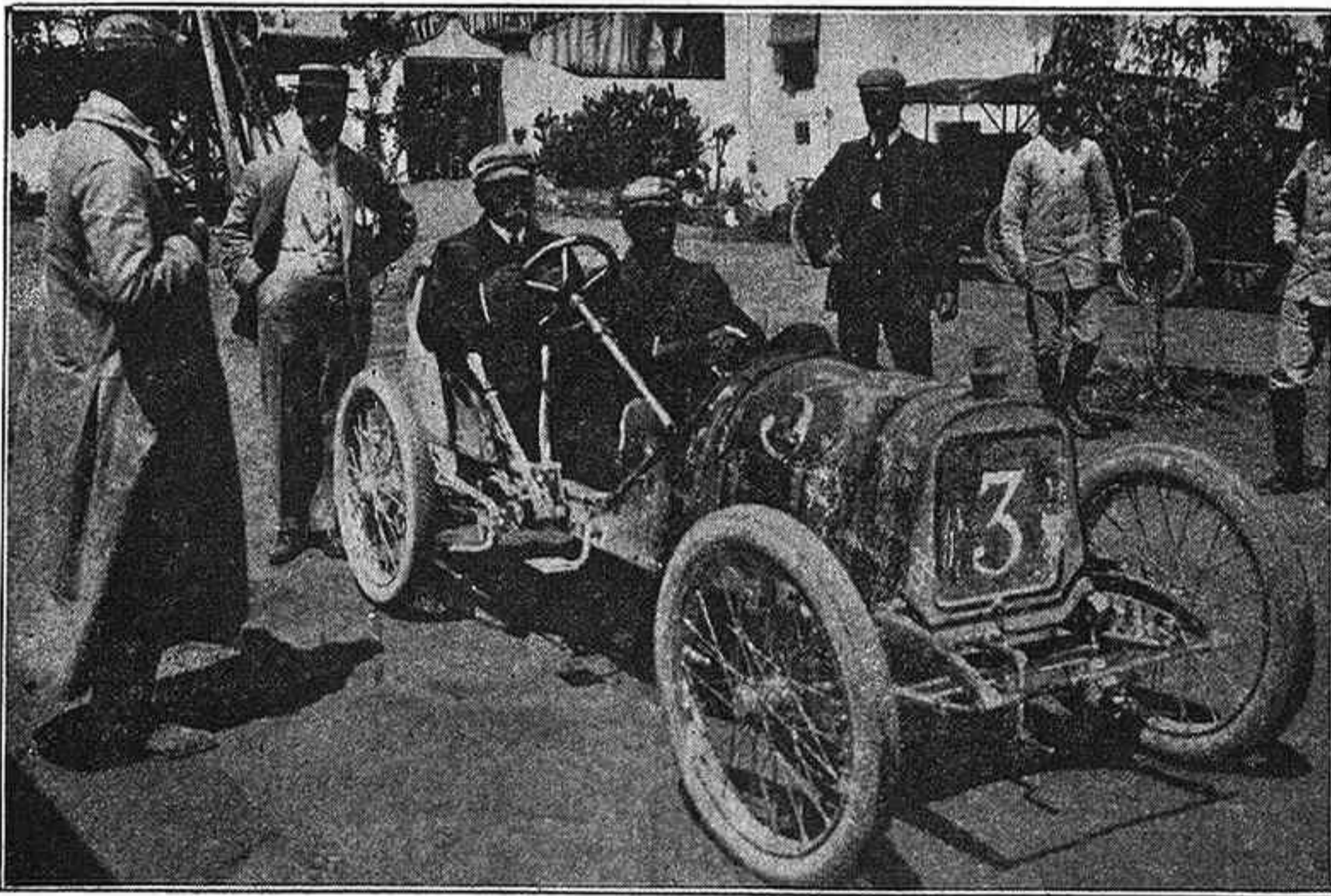
GLOSARI

A les costes de Miramar de Mallorca hi ha una ermita. Una ermita a sobre d'un penyal, am grans espedats al darrera, am la cortina del mar a baix, am les cel·les com nius, am la seva iglesia, amb el seu hortet, am xiprerets esprimatxats eixint per sobre la taulada, am tot lo poc que hi ha en les ermites; i tot petit, endressat, blanc: un recó de pessebre o un retaule.

En aquesta ermita hi viuen ermitans, que cuiden l'hortet, que capten i que resen; i avui dia escassegen tant els homes que per una fe se'n van a viu-

Donant la sortida al penúltim cotxe.

M. GIUPPONE, que ab el cotxe número 3 guanyá las copas Catalunya y Alfonso XIII.

re a dalt d'un cim, a fer penitencia i a resar, a viure de contemplació i de quatre verdures del seu hort, que'l glosador va volguer-los veure, i se'n va pujar cap a l'ermita.

Ademés, li havien dit que hi havia un ermità que pintava, i volia veure, per primera volta, un pintor sincer, un pintor solitari, un pintor ingenu, sense influencies, sense escola; un pintor que fes els quadros com flors nescudes de la montanya un verdader primitiu rebent l'inspiració del cel i duent-la de dret a la tela.

Va pujar-hi, i va trobar els ermitans.

Eren vuit o nou, tots magres, quasi tots joves, tots callats, tots colrats del sol i am barbetes curtes, com les que pintava

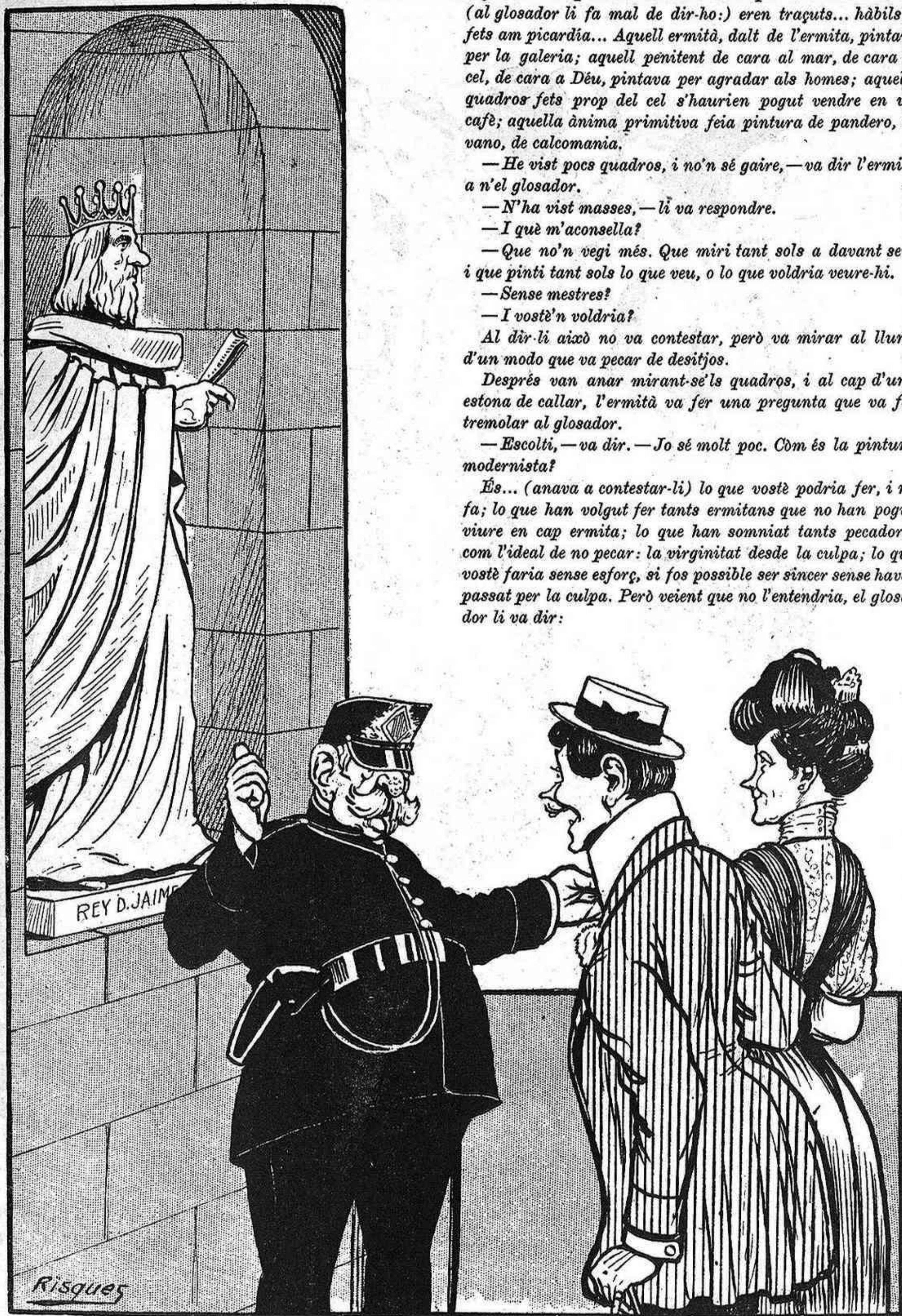
Cano a n'els seus sants, menys el prió, que duia barba llarga, i que parlava amb els forasters, mentres que'ls altres, posats al fons, semblaven no veure a ningú. Els seus ulls semblaven morts per dintre.

Després d'haver vist la capella, les cel·les i l'hortet, varen presentar-lo a n'el pintor, que era jove, magre i amb ulls immensos, i amb ell se'n van anar a l'estudi.

L'estudi era una cel·la petita, com l'hauria pogut somniar el més místic dels quatrecentistes, blanca, sense un adorno, sense un moble, am la llum justa ideal pera il·luminar am claror somorta.

Van fer seure a n'el glosador, i el pintor místic va girar els quadros.

Á LA PLASSA DE SANT JAUME

L'impressió que senti'l glosador, davant d'aquelles pintures, és impossible de descriure. Eren místics? No. Eren ingenus? Tampoc. Eren sincers? Tampoc ho eren... Eren... (al glosador li fa mal de dir-ho:) eren traçuts... hàbils... fets am picardia... Aquell ermità, dalt de l'ermita, pintava per la galeria; aquell penitent de cara al mar, de cara al cel, de cara a Déu, pintava per agradar als homes; aquells quadros fets prop del cel s'haurien pogut vendre en un cafè; aquella ànima primitiva feia pintura de pandero, de vano, de calcomania.

— He vist pocs quadros, i no'n sé gaire, — va dir l'ermità a n'el glosador.

— N'ha vist masses, — li va respondre.

— I què m'aconsella?

— Que no'n vegi més. Que miri tant sols a davant seu, i que pinti tant sols lo que veu, o lo que voldria veure-hi.

— Sense mestres?

— I vostè'n voldria?

Al dir-li això no va contestar, però va mirar al lluny d'un modo que va pecar de desitjos.

Després van anar mirant-se'ls quadros, i al cap d'una estona de callar, l'ermità va fer una pregunta que va fer tremolar al glosador.

— Escolti, — va dir. — Jo sé molt poc. Com és la pintura modernista?

És... (anava a contestar-li) lo que vostè podria fer, i no fa; lo que han volgut fer tants ermitans que no han pogut viure en cap ermita; lo que han somniat tants pecadors, com l'ideal de no pecar: la virginitat desde la culpa; lo que vostè faria sense esforç, si fos possible ser sincer sense haver passat per la culpa. Però veient que no l'entendria, el glosador li va dir:

— Dispensi, ¿quí era aquest don Jaime?

— Un conquistador.

— ¿Un conquistador?... Donchs digui que á mí, el millor día, també me 'n farán una, d'estátua...

OCUPACIONS ARISTOCRÁTICAS

Una taula al Casino de Monte-Carlo.

—Modernisme, pera'ls que viuen al món, podria ser virtut; pera vostè seria un pecat. El papa ha de ser-ne perquè ha comprès una cosa: que'ls que'n voldrien ser no poden; i vostè que podria no vol. Pinti lo que pugui, i salvi l'ànima.

XARAU

TEATROS

PRINCIPAL

Ultima senmana de la temporada actual, y tota ella dedicada á espremer *El detective*.

Restablert per complert, el Sr. Jiménez va tornarse á encarregar del complicat paper de *Sherlock Holmes* que tantas ovacions li ha valgut desde que va estrenarse.

—Dimars tingué lloch el benefici de la primera actriu senyoreta Adell.

La entrada bona y la simpática artista molt aplaudida y obsequiada.

ROMEA

La darrera obra estrenada ha sigut *Raig de sol*, idili en un acte, original de D.ª Carme Karr.

Es un xamoset diálech, molt ben escrit, que interpretaren ab justesa la Sra. Forest y el Sr. Antiga.

La senyora Karr, inútil dir que va ser cridada ab insistencia.

—Ultimament s'ha donat *Lo Comte L' Arnau* sense despertar gaire interès.

—La companyia del clàssich Teatre Catalá que, com de costum, ha fet una bona campanya, va despedirse diumenge, quedant ara dividida en dugas notables companyias que van a *tournejar* per Catalunya: Una dirigida pels Srs. Soler y Goula y un'altra quin timó ha sigut conflat al Sr. Vinyas, portant a las Sras. Parreño y Baró. Bona fortuna... y á reveure!

NOVETATS

Han tingut lloch unas quantas funcions d'ópera que han deixat una gran fredor a las galerias. Cal fer constar que *Il Trovatore* fou regularment interpretat, distingintshi entre altres artistas el nou tenor senyor Steger y el baix Brosa que son dugas veritables esperansas del art líric.

—Dissapte inaugura sas funcions la companyia Pino-Thuiller. Gran éxit dels protagonistas en la famosa comedia *El Adversario*, apesar de que 'l conjunt y las parts secundarias deixessin bastant que desitjar.

—La famosa *Teodora*, arreglo de Reparaz, estrenada dimars, es una obra estil *vaudeville* que distreu y regositja. En els tres actes de que consta hi ha molt de convencional y la vestimenta literaria no té ni mica de relleu recomenable, pero el moviment de algunas escenas y la gracia de certs tipos dispensan lo demés. La Tina di Lorenzoy en Falconi ja 'ns havian fet coneixer aquesta comedia en italiá y ab el títul de *La moglie di Arturo*. Ab tot y aixó, la interpretació ajustada y meritíssima de la senyora Pino y del Sr. Thuiller varen ser causa de que no 'ns recordessim ab recansa de aquells eminents artistas estrangers.

—S'assegura que demá dissapte tindrà lloch l'estrena de *La señora ama*, una de las obras de més ressó de 'n Benavente estrenada a Madrit y a Valencia ab extraordinaria aceptació.

ELDORADO

Continuan ab éxit las representacions de *Raffles*, aixorit lladregot que resulta un verdader artista en materia de enredar y combinar fugidas per no deixarse atrapar.

Aquesta obra alterna dignament ab altres escullidas del repertori Quintero, com son *La escondida senda*, *El amor que pasa*, etc.

—Pera avuy s'anuncia l'estrena de las obras *Al rededor del mundo* y *Escrúpulos*, de las quals ne tenim bonas referencias.

CÍRCOL DE PROPIETARIS (GRACIA)

Gran concurrencia a escoltar l'*Orfeo Graciench*.

El programa del concert era triat: El formavan en sa primera part obras chorals de Jannequin, Mozart, Otto, Millet, Händel, Montes, Saint-Saens y algunas del senyor Balcells, director del citat *Orfeo*.

La execució d'aquesta part va ser discreta, y de notable pot calificarse la de la segona, dedicada per complert a *Les Beatitudes* de César Franck.

Director y cantants foren premiats ab llarchs aplaudiments, en especial las parts que van anar a cárrech de las Srtas. Viñas y Amat y dels Srs. Mayoral y Bataller.

—Dissapte passat va donarse una audició extraordinaria de sardanas en el local del mateix *Círcol* convertit en «Palau de la Sardana».

El programa, escullidíssim, va anar a cárrech de la cobla «Els Montgrins», que va demostrar esser la primera del mont...grí. Els sardanófls de *ambos sexes* varen sortirne molt satisfets.

L. L. L.

LA ENHORABONA

AL AMICH AGUSTÍ FARRÉ, barber de Castelló de Farfàña

Veig, amich meu, y no ab pena,
que bromejant y fent guassa,
ha lograt ab molta trassa
lo ser pare d'una nena.

D'aixó 'n dich homes, Farré;
pendre estat, entrá en campanya
y fé al any tan gran hassanya

EL REYNAT DELS TRES DIAS Ó LA

Com va entrarhi.

es propi d' un bon guerré.

Veig que ab navaja que talla
vosté afayta ab art y gust,
y per xó Deu creu molt just
recompensarlo ab canalla.

Y fa bé; si decidit
vosté treballa ab anhel,
del producte de son zel
just es que 'n tregui profit.

Puig procedint ab acert,
en premi del seu afany,
d' aquí á un any no fora estrany
que sigués pare complert.

Mes si vingués de retop
altra vegada una nena,
sens passar la menor pena
torni á comensá altre cop.

Que del modo que la ciencia
tan adelantada está,
lo que vulgui logrará
si no acaba la paciencia.

Avant sempre y fora esglay;
que 'n que l' un darrera l' atre
arribi á n' els vintiquatre,
no té d' espantarse may.

Afronti tots els perills
per lograr lo que desitja.
¿Creu vosté qu' es poca ditxa
lo ser pare de tants fills?

Tenir nenas ben bufonas,
nens simpátichs y aixerits,
véurels creixe de petits,
passá ab ells gratas estonas...

Aixó, aixó es la vida, amich,
y si vol mereixe un premi
d' aquest seu company de gremi,
fassiho tal com jo li dich.

Total, ¿qué li pot passá?
Res; que un día, al tenir ja
sos desitjos satisfets,
hi hagi escassetat de pá...
y abundancia de xiquets.

JOSEPH PLANÁS

¡Pobre senyor Sanllehy!

¡Ab quín candor ha vingut l' home á confessarnos qu' estava en la convicció de que, á pesar de la suspensió de la famosa base del pressupost de cultura, podí tan guapament tornar á Casa la Ciutat, com si aquí no hagués passat res!

En els tres días que ha durat la inexplicable restauració de don Domingo, ¡quántas combinacions deuen haver creuhat pel seu cervell! ¡Qué 'n deu haver tirat de plans pera no deixar la vara á la qual tant apego ha demostrat tenir!...

Pero no ha pogut ser. El pecat comés pel senyor Sanllehy era massa gros pera que Barcelona s' avingués á perdonarli.

¿No 's va posar enfront del poble suspenentli la base quinta?

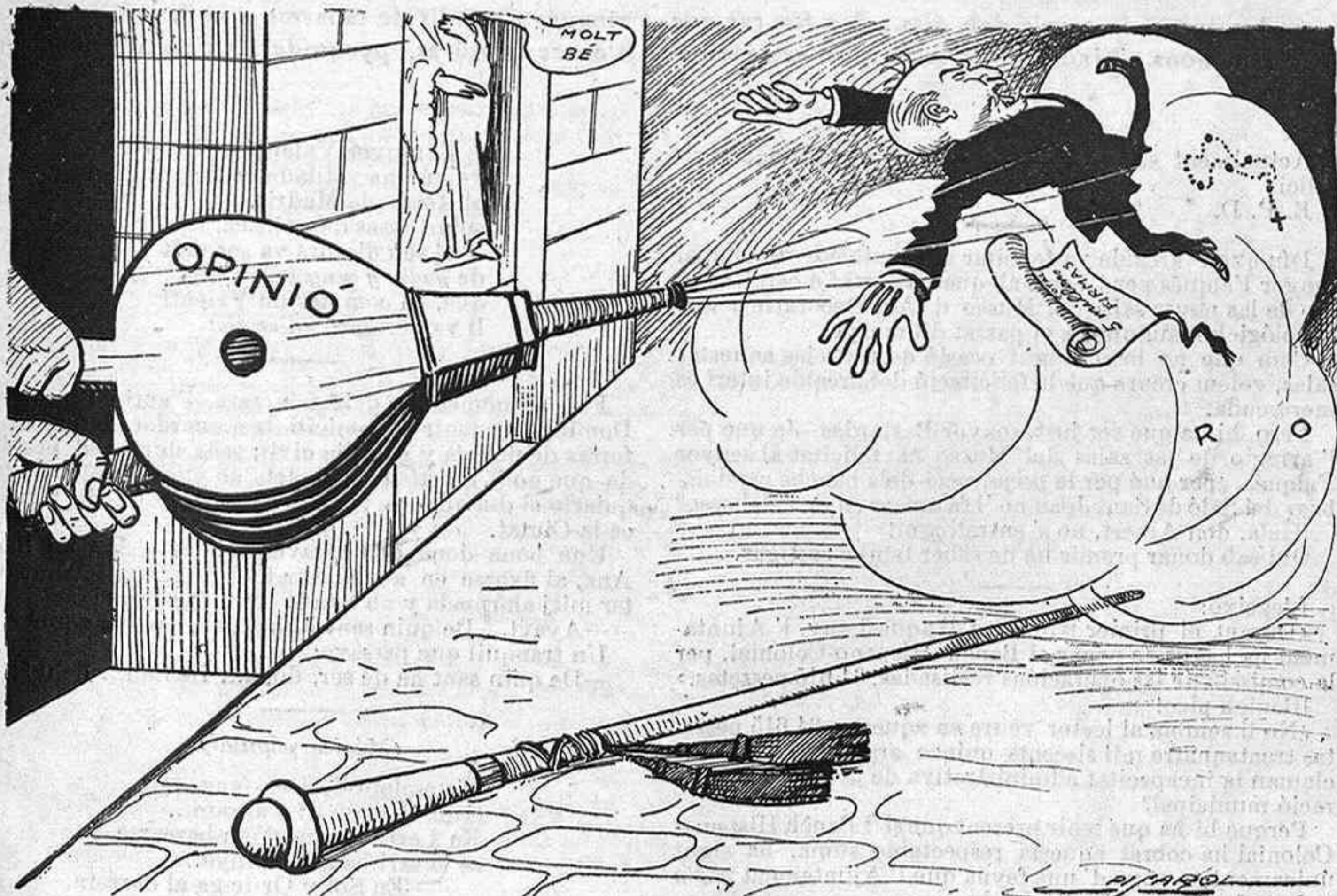
El poble li ha respost enviantlo á n' ell á la quinta... forca.

Quinta per quinta.
Estém en paus.

A punt de firmá una lley
que ha de baldarnos la esquena,
el Govern ens ha tornat
las garantías suspesas.
¡Qué hi voleu fer, si es aixís
don Antón!... Ell ens doblega,
pero 'ns doblega ab cold-crem;
ens purga, pero... ab marenga.

Dimars va morir don Joseph Comas y Masferrer.
Insignificancia notabilíssima, en el período esplendent del caciquisme barceloní havia arribat á ser, 'gnorém per qué, un personatge dels més importants.

TORNADA DE D. DOMINGO Á LA CASA GRAN

Com va sortirne.

CRIMINOLOGÍA CASULANA

—Ay, treute la navaja dels dits... No fos cas que 't vingués l' acudit de tallarme 'l coll, á tú també.
 —No, dona. Aixó no més se fa quan se tenen deu ó dotze criatures, per poderlas deixar ben desgraciadas.

Actualment estava eclipsat del tot y era senador vitalici.

E. P. D.

Díu que l' arcalde va felicitar al arquitecte municipal senyor Falqués per l' acert ab que ha portat á cap l' arreglo de las novas salas del Museo d' Art Decoratiu y Arqueològich inauguradas el passat diumenge.

Com que no hem tingut ocasió de véurelas aquestas salas, volém creure que la felicitació del arcalde interí es merescuda.

Pero, hi ha que ser just, senyor Bastardas. Ja que per l' arreglo de las salas del Museo ha felicitat al senyor Falqués, ¿per qué per la *perpetració* dels banchs candela-bros del Saló de Sant Joan no 'l fa tancar en un calabosso? ¡Hala, don Albert, no s' entretinguí!

Qui sab donar premis ha de saber també castigar.

Llegeixo:

«Durant el primer trimestre d' aquest any, l' Ajuntament ha hagut de pagar al Banch Hispano-Colonial, per la comissió de las operacions realizadas, 84,615 pessetas.»

¡Bonich pico!

¿No li sembla al lector veure en aquestas 84,615 pessetas trentaquatze mil siscentos quinze arguments que proclaman la incapacitat administrativa de la nostra Corporació municipal?

Perque hi ha que tenir present que si 'l Banch Hispano-Colonial ha cobrat aquesta respectable suma, ha sigut únicament en pago d' una feyna que l' Ajuntament *podia* y *devia* *havérsela* feta ell mateix.

El senyor Valentí y Camp va dá una vetllada crítica al Ateneo de Madrit, sobre cosas de política. Y el seu discurs va ser tant de *padre y muy señor mio* que, en comptes de Valentí li van cridar: *Valen-tío!*

Fins al moment de deixar la vara, l' anti-cultural don Domingo va tenir el domicili ben guardat ab numerosas forsas de policia y guardia civil; sens dupte en previsió de que no 's repetís la xiuladeta ab que 'l poble va obsequiarlo el día que va tenir la mala pensada de tornar á ca la Ciutat.

Una bona dona que atravessava la plassa de Santa Ana, al fixarse en aquell espatech de sabres, va preguntar mitj alarmada y ab tota la santa ignocencia:

—Ayay!... De quin sant hi ha tanta policia aquí?

Un tranquil que passava:

—De quin sant ha de ser, dona... De San... llehy!

(Música popular)

Els esclops-de-Deu-fangavan,
 Sant Pere-cu-llí-a agram...
 En Lerrú a-vans-d'em-barcar-se
 se 'n arri-ba-á-Perpinyá...

En Sol y Or-te-ga al darrera,

En Mir y-Miró-al davant.

L' un hi va en-nom-de *El Progreso*.

l'altre en nom de *El Liberal*...
Y ab la punta de la bota...
trico-trico-trico-tram.

Ja 'a comensa á parlar altra vegada de las Festas de la Mercé. Y á pesar del fracás del any passat, ja hi torna á haver la Comissió formada.

Vet'aquí que ara, de Barcelona, el *senyor Cervantes* ja no 'n diria el *archivo de la cortesía*.

Ara 'n diria el *archivo de la algazara continua*.

Y ells fan bé. Vingan festes. Ja que no las podem celebrar unas vegades per humitat de plujas y altres vegades per sequetat de quartos... al menos parlemne.

El parlar de gresca sempre diverteix... quan no engreixa.

En el banquet del Tibidabo en honor als automovilistas forasters que vingueren á presenciar la «Copa Catalunya» hi regná la més franca espontaneitat.

De *sobre-mesa* no 's parlá més que de *voiturettes*, de motors, de frenos, de marcas de fàbrica, etc...

Un conegut sportman preguntá al seu vehí de taula:

—¿Quina forsa té 'l seu auto?

—El meu? contestá ingénuament l'interpelat. El meu té vint caballs d'anada y un de tornada.

—¿Cóm s'entén?... Qué vol dir ab aixó?

—Que per anar gasto generalment els vint caballs del motor, pero per tornar casi sempre necessito que algún pagés me 'n deixi un de carn y ossos.

Un noy de disset abrils
al carrer Nou de la Rambla
pispa un feix de punyals
de pistolas y de sabres.
—¿Qué 't proposas, infelís,
ab tanta eyna?—li observavan.
Y ell va dir:—Soch *sportman*:
Volía fé un *assalt d'armas*.—

Al mercat de Santa Caterina.

Una senyora está fent tractes per un pollastre, pero no 's decideix á comprarlo.

—Créguim que se n'endú una bona vianda,—fa la pagesa.

—Qué vol que li digui, no m'acaba d'agradar. Rebaixime'n una pesseta; ¿no veu que té una tara al ull?

La pagesa, mitj indignada mitj burleta:

—Una tara al ull?... Quin mal li fa aixó al pollastre?... Que l'ha d'ensenyar d'enfilear agullas?

NOTAS DE CASA

La *Associació Espanyola á favor dels Cegos* prepara pera la vigília de Sant Joan, á las deu de la nit, un festival de beneficencia que se celebrará al Park Güell y un de quins números será un *Concurs de Sardanistas* ab tres premis de 250, 100 y 75 pessetas y tres accésits de 25.

El *Centre Popular Catalanista* de Sant Andreu de Palomar, desitjant contribuir á la confecció del gran Diccionari que dirigeix el Dr. Alcover, obra un *Concurs lexicogràfic de la Llengua Catalana* ó aplegador del vocabulari de las diferents industrias, arts y oficis del Pla de Barcelona. Els premis oferts son dinou, y els treballs que, ab arreglo á las bases que 'l Cartell especifica, hi optin deuen ser enviats á don Wifret Coroleu, Secretari de la Comissió organitzadora. —Girona, 15, 4.ª, —per tot el dia 15 d'Agost.

De la acreditada casa Marro y Tarré hem rebut el magnífich cartell anunciador de la película *Copa Catalunya*.

També hem rebut el cartell anunci del conegut *Licor Vista-Rica*.

Ahir va obrirse al *Ateneu Obrer del tercer Districte* (Cassador, 4, pral.) una *Exposició d'Art*, inauguració dels diversos actes de carácter cultural que, en homenatge al Rey En Jaume el Conquistador, celebrará aquesta entitat durant el corrent mes. La *Exposició* podrá visitarse de 3 á 9 del vespre.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L'ÚLTIM NÚMERO

1.ª ANAGRAMA.—*Armat—Matar—Marta*.

2.ª ROMBO.

M
M A R
M A R E A
M A R B I N A
R E I N A
A N A
A

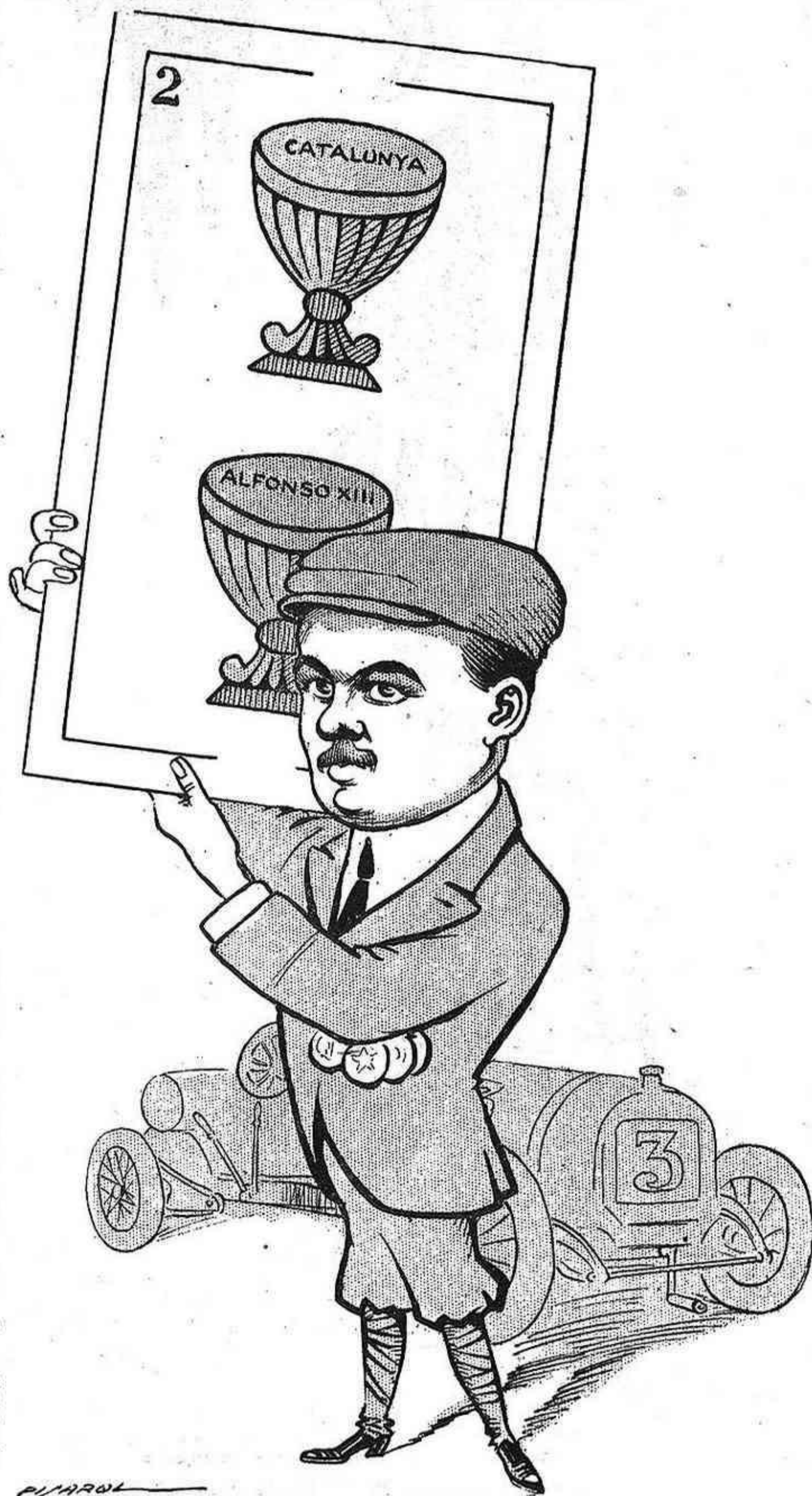
3.^a TERS DE SÍLABAS.—*Espina—Pilota—Natalia*.

4.ª CONVERSA.—*Caspe*.

5.ª TARJETA.—*Peus de plom. Burgas*.

6.ª GEROGLÍFICH COMPRIMIT.—*Ullastrell*.

RESULTAT DE LA CARRERA DE «VOITURETTES»

M. Giuppone y 'l seu premi.

UN FIGURÍ

Ab aquests sombrerassos de moda
y aquests alts y estrafets pentinats,
¿quí serà l' atrevit que ara digui
que la dona no té res al cap?

TRENCA-CAPS

XARADA

Al simpàtich xaradista y amich EN J. STARAMSA

Recordant l' oferiment
que 't vaig fer ja fa senmanas
que pujessis aquí dalt
pera veurer... la quitxalla,
dech dirte estich molt content
de saber que ja 't preparas
á passar al meu costat
un reguitzell de mesadas.

Com deya, donchs, pots pujar
sempre que 't dongui la gana
que á n' aquí es fácil que trobis
el *dos* que díus *quart* fa falta
y logris *tot* un xich més
de lo que no ho estás ara.

En quan al galliner, noy,
no sé si podré complauret,
puig, quan se van enterar
dels teus intents els pollastres,
tots plegats, com per encant
van desertar de la gabia,
y ho sento, perque á *hu-dos-tres*
ja 'ls comensava ab pa y palla.

Espero que m' escriurás
el día de l' arribada
pera dar ordre que fassin
doble racció de vianda.
No 't descuydis de portar
Xampany d' una bona marca
perque 'ns fassi pahir bé
aquests ápats de patatas
á que vivim condempnats
els vehins de Santa Eularia,
y una caixeta de puros,
que aquí no n' hi ha, de la Habana.
Quart recomano també
(per si 'ls ayres no 't probavan)
no 't descuydis de comprar
ida y vuelta á la vegada.

No vull molestarte més
ab eixa respostá franca;
ja sabs que tens un amich
que per tú mata... una rata.

RAMÓN COSTA

TARJETA

F. CANTALORA

ARRABAL, SIS PIERA

Formar ab aquestas llettras degudament combinadas el
títul de una comedia catalana y el nom de son autor.

FÉ DE LA FLOR

CONVERSA

- Vols venir, Met, á fer un dinar á vora 'l mar?
- Tinch el meu cosí malalt.
- Quín ¿en Lluís?
- No, home; el que hem anomenat entre tú y jo.

NARCÍS VIADÉ

GEROGLÍFICH

L L
Agost
I I
L L
Agost
I I

MIQUEL ROCA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

1908

ANUARIO-RIERA

MÁS DE UN MILLÓN DE SEÑAS GENERAL Y EXCLUSIVO DE ESPAÑA DOS TOMOS VOLUMINOSOS
 CONSIDERABLEMENTE AUMENTADO Y RECTIFICADO Á CONCIENCIA 23 PESETAS

Obra nova de PERE ALDAVERT

PER FER LA DOTZENA

Un tomo, Ptas. 8

J. BOTET Y SISÓ

Les monedes catalanes
 (Volum I)

Un tomo Ptas. 10

J. V. COLOMINAS

CÓM COMENCÉM A PATIR
 Un tomo, Ptas. 1

LL. VIOLA Y VERGÉS

LA MORT CIVIL

Un tomo, Ptas. 0'60

J. RIZAL

EL FILIBUSTERISMO

Un tomo Ptas. 8

C. Rodríguez Avezilla

RINCÓN DE HUMILDES

Un tomo Ptas. 2'50

PIÓ BAROJA

La Dama Errante
 NOVELA

Un tomo. Ptas. 8

C. Fernández Shaw

POESIA de la SIERRA

Un tomo. Ptas. 4

Degradaciones y Cobardías, por J. Nakens. 3 pts.

El Santo. Novela, por A. Fogazzaro . . . 3'50 ptas.

Fruyt d'amor. Poesías de J. Burgas . . . 2 ptas.

La Ciudad de Barcelona (Guía y Planos). 2 ptas.

Obras del popular escritor C. GUMÁ

LILIANA

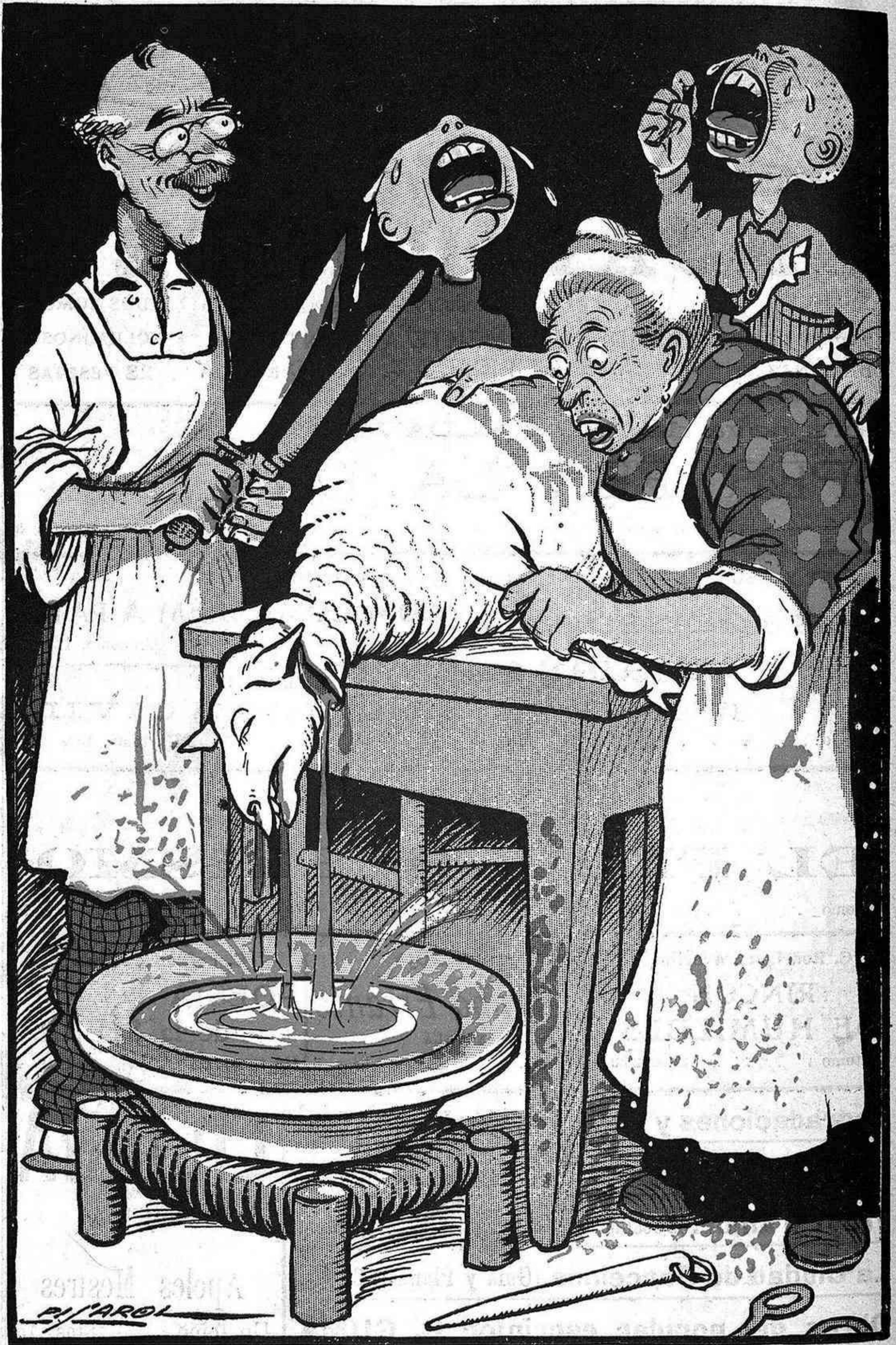
POEMA
 PER

Apeles Mestres

Un tomo Ptas. 15

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certícat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

PASQUA GRANADA.—LA MORT DEL BÉ

ELS NENS (*plorant:*) —!Pobret, tan maco qu' eral... !Ja no 'l veurém may més!...

EL PARE (*consolantlos:*) —No ploreu, tontos!... Demá á taula encare us en podreu despedir.